

Szerdán.

Politikai, tudományos, művészeti folyóirat ismerőse gazdasági társaságával és havi literatúrájával minden héten kétszer két két íven jelen meg.

VILÁG

Junius 30án.

Világ és Jelenkorra előfizethető barátok pénzén a Kereskedelmi-művelődési és színházi utca 20. sz. 2. sz. emeletén fél-évre 4 fr. 48 kr., egy sors bírdé-ért 3 kr. pengő.

Belföld.

Ő cs. s apost. kir. felsége Dobrik József táblai hites ügyvéd nevét Döbrey-re átváltoztathatni méltóztatott legkegyelmesebben megengedni. (Privat tud.) — Továbbá Kovács Pált a tanulmányi biztosság és középponti könyvizsgáló-collegium ülnökévé méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni. — A cs. kir. jalkonkai vasmű és 30ad beszédő tisztségre Schabatka Vincze feketevízi vámbeszédőt s a gölniczi királyi bányamesteri s bányatörvényszéki helyettes hivatalra Bernolák Károly iglói bányamesteri és bányatörvényszéki helyettes alkalmazá. — Szabó Márton ó-szapári (apatini kam. uradalmi) ispány és Soltész Antal szlatinai királyi sóbánya igazgató meghaláloztak.

Ft. Korbély Antal ildai apát és a nagyváradi d. szertartású káptalan énekes kanonokja f. év június 15kén 99 $\frac{1}{2}$ évében örök-életre szenderült; mint jesuita 1773 évben a szerzet eltörlése előtt szenteltetett áldozó pappá.

Hazai képek. (1741 és 1841.) Midőn jelenünket a multtal egybehasonlíttuk; midőn vissza pillantunk nemzeti életünk azon le-
tűnt szakára, mikor a százados halvézettel üldözött, százados sé-
bekben csaknem egészen elvérzett nemzet nyugalomnak és al-
vásnak indult, oly nyugalomnak és alvásnak, mely a mé-
he terhétől megszabadult anyának többnyire bizonyos halált
hoz, lehetetlen ezeket elménkben forgatnunk a nélkül, hogy a
sors csudás fordulatain ne álmélkodjunk, és nemzeti létünk elhatáro-
zó nagy perczeinél meg ne kérdezzük magunktól: Mit akar velünk
a végzés? És ha az isten kezétől annyiszor látogatott hazánk tör-
ténetein végig tekintünk, lehetetlen belsőkben elfojtanunk azon,
ugy szólva, vallásos hiedelmet: hogy a végzésnek velünk valami
nagyot kell akar. ia, hogy e nemzetben valami rendkívülinek kell
lenni, mi életerőt annyi halálos crisis közt sem hagyá gyen-
gülni és hogy annak rendkívüli célnak kell lenni, melyre
nemzetünk élete sentartaték. — Ime 1741 és 1841; mi rop-
pant különbség! ott egy kialvásnak indult mécs utolsó föllobba-
nása, hasonló azon pirulathoz, melyet a fölvonagló szenvedély a tü-
dővészes halvány arczára idéz; itt egy csendesen világító fákllya, egy
álmából fölébredő ifju minden jeleivel egy tartós és erődús életnek.
Igenis, nagyoknak kell a célnak lenni, melyre a végzés nemzetün-
ket megtartá; fontosnak ama hivatásnak, mely előttünk áll; mert a
természet, a bölcseseknek e legkövetkezetesbiké, ok nélkül nem új
illy csudákat; és e hivatást érteni csak fölünk függ, ha keblünk és
a történetek szózatát nem hagyjuk nyom nélkül elhangzani.

Mi különös egy képet mutat Europa száz évvel ezelőtt! Nyu-
goton az iberiai félszigeten egy balkormányzás és vakhít befolyása
által állati durvaságra és a miénkhez sok tekintetben hasonló sze-
gényiségre juttatott a büszke és megközelíthetetlen nép: Franciaország-
ban egy a Richelieuk és Mazarinok politikája és XIV Lajos gonosz
gazdálkodása miatt fölbomlásnak indult társaság fent a túlműveltsé-
ség vagy álműveltség alatt pedig az elszegényülés és elkeseredés
minden szörnyével, egy borzasztó emberi állapot, melynek em-
beri számolás szerint előbb utóbb egy világrendítő forradalomban
kelle véget érnie; keleten egy hirtelen óriássá nőtt, de minden bel-
ső következetesség és összefüggés nélkül azzá nőtt és önfertőzése
miatt épen oly hirtelen bukásnak siető háremuralkodás, méltó utódja
és öröklője a Palaeologusok bünszeplőzte székének és esésének; délen
egy hajdan dicső népek kiaszott tetemei, melyeken férges gyanánt
ragódék a dogek, tizek, podesták és más czimű kényurak serege, egy
számos köztársaságokra s apróbb álladalmakra szakadt nemzet, mely
egykor az egész világot hódítani és uralkodni tanítá, mely azonban
most nem vala egyéb egy intő fölírásnál illyszerű tartalommal: „Ha-
landók, tanuljatok vissza nem élni a hatalommal!” északon egy vas-
akaratu és óriásszellemű fejedelem teremtménye, egy a scandinaviai
félsziget, az anarchiai elemektől szaggatott Lengyelország és a
mérseklétel nem ismerő s ugyanazért önmagát szüntelen sebző ke-
leti birodalom hanyatló hatalmán emelkedő fiatal, nagy jövődőt igé-
ró status, mely azóta a szabadság és polgárisodás ijesztő réme lön;
északnyugoton egy századok óta egy szabad institutiókkal bíró s
növekedő arányban fejlődő szigeti nép, a büszkén emelkedő Al-
bion, mely, míg az europai szárazföld örökös meghasonlás és
viszállkodás csatamezeje volt, lassudan a világ minden ten-
gereit elkezdé borítani hajóval és a német alföldi köztársaság
kereskedését kiszorítá világuralkodó helyzetéből; végre mind

ezek közepette a pártokra szakadozott Németország, hol a val-
lások háborúk veszélyes rivalitásokat idézének elő, s hol ezek kö-
vetkeztében a mind inkább táguló hűbéri rendszer halkal aláásni kezdé
a császári tekintetet és hol épen ekkor tűnt föl e császári tekintet leg-
nagyobb ellensége, Borussia csillaga II Fridrik. Ez képe az akkori
Europának, mellyhez hasonló ritkán tűnik föl a történetekben; és e
fordulati időszakban, mellyben Europa későbbi állapotjának alapja
vetették meg, mellyben annyi csillag hunyt el és támadt a politikai
láthatáron, valjon mi képet mutat a magyar nemzet? szomorút, fölőtte
szomorút! hasonlót egy beteg szarvashoz, ki a vadásztól féltében
nem mervén a gyógyító friss forráshoz közeledni, a mese szerint,
szarvainál fogva akasztá föl magát. Búsán mereng a gondolat a haza
akkori képén, mellynek sötét színeit egy század halványíthatá ugyan,
de nem törölhető le. És ez volt azon időszak, mellyben III Károly
dicső leánya ősei székét elfoglalá, és a fölzdult europai elemek közt
a cselekvés mezejére szálla. Junius huszonötödike épen 100 évvel
ez előtt volt a nagy nap, melly Mária Theresziát királyul ajándé-
kozá a magyar nemzetnek. De a Habsburgok házat veszély fenye-
geté; a vágytársak fenyegetve s mogorván nyomulának össze a vé-
detlen királyi hölgy körül; a veszély nagy, a kilátás csekély, mert
az ellenség egész Europa. Ekkor megemlékezék a lelkes királyi nő
egy szabad nemzetről, melly hűségért még mindig hűséget, bizoda-
lomért bizodalmat adott, melly — egyes elfajult fiait kivéve — soha
sem bocsátá áruba hitét és nemes önfeláldozásban magánál nagyobbat
soha nem látott e földön. Mária Thereszia megemlékezék e nem-
zetről, és a hosszas tusa után lankadni kezdett nemzetet ifju erő
szállta meg; a magyar egész energiáját vissza nyéré; férfiasan kapá
föl az Europától elébe vetett keztyút és — a trón mentve lön. —
Azóta egy század folyt le. A magyar aludt, hosszasan aludt, de vége-
re — hala istennek! — mégis fölébredt; és azon nemzet, mellyt
most az őcsaták véres téerein békesen és elev enen látunk haladni a
javulás és nemesbülés pályáján, azon nemzet, mondom, egy lelkes
ifju, egy dúsán kihajtó fiatal sudar, mellynek még jövődője van. És
mi tartá meg e nemzetben annyi időközön és viszályokon át a fiatal
életerőt? Mi okozá azt, hogy a magyar annyi féreg daczára, melly
gyakran oly mélyen fűródék szívébe, sem agott még el? — Ne tu-
ladjonitsuk ezt a körülményeknek, mert hiszen mindnyájan tudjuk,
hogy a körülmények soha sem valának barátink; sem institutióinknak,
mert az idő erősb alapokon nyugvókat is már ejcsodort. Hanem él a
magyar kebelben egy sajtáságos szabadsági ösztön, mellyet a mes-
terkelt állománygépezetű europai nemzetek nem ismernek. A sza-
badságnak e vérré vált tudalma volt az ébresztő, valahányszor a
cselekvés órája ütött — 1741ben úgy mint 1841ben. E szabadság
érzet a magyarnak intelligentiája, mert minden magyar sejtí, hogy
szabadság nélkül nincs léte, nincs nemzetisége és viszont. Elég ok
a számolni tudónak nagy reményeket táplálni Hunnia jövődője iránt.
— Egy század óta a föld színe nagyot változott. — A kilátások ma
kétesebbek mint valaha. Nagy érdekek foglalják el a népek figyel-
mét, nagy korkérdések vannak a politikai mérleg serpenyőjébe vet-
ve. Minden körülményeket összevéve, nemzetünk és nemzetiségünk
kérdése szükséges gyűrűvé vált az emberiség ügyeinek nagy lán-
czolatában, és e szempontból kell nemzeti létünket tekintenünk. ha
hivatásunkat fölfogni s teljesíteni akarjuk. S bármit jósoljanak is a
vésztjószok, mi élni fogunk, mert fiatal életerő pezseg bennünk, és
mert a polgárisodásnak szüksége van ránk. Haladjunk az idővel és
ne higgyünk azon bár jóakaratu, de néha mégis tévedő oraculumok-
nak, kik a nemzetben az önmaga iránti bizodalmat meg akarják ren-
ditni; bizzunk magunkban, mert az önbizalom, ha elbizássá nem fa-
jul, mindig diadalra vezet. Öseinktől öröklött szabadságérzetünkkel
és alkotmányos fejedelmünk iránti hűségünkkel keblünkben és derült
elmével agyunkban bizvást nézhetünk előre; s ha még egy 1741ki
év köszöntene ránk, ismét egy szabad nemzetet találandana e hon-
ban, melly az elébe dobott keztyút kétségkívül föl bírná emelni, és
megmutatná a világnak, hogy egy szabad nép nem töröltetik ki egy
lehelettel a nemzetek sorából!

§ Kivonata az 1841dik évi június 21dik s következő napjain
Pesten tartott dunamelléki hely. hitv. egyházkerületi közgyűlés
jegyzőkönyvének. — Olvastatott mlgos gr. Zay Károly urnak, mint
a magyarországi ágostai hitvallásu evangelicusok főfelügyelőjének
mlgos gróf széki Teleky Sámuel urhoz, mint a dunamelléki hely.
hitv. e. kerület főgondnokához Posonyból f. e. febr. 22ről hivatalo-
san küldött, s már hírlapokból is tudva lévő felszólítása, a célba

vett középponti reform. főiskolának a két evangélicus felekezet összepontosított erejével s egybeolvadásával történendő felállítására tárgyában. — A nemes grófnak tiszta hazafüség, közjóért lángoló kebelből eredt lelkes „Szózat”-a valamint felekezetünk részéről, — mellynek őszinte érzelmeit az iskolai választmánynak szinte hírlapokban közölt s ide is bemutatott iratában híven kifejezve szemléljük, — mindjárt méltó viszhangra talált: ugy most is ezen kerületi közgyűlés nagy száma, s minden rendű tagjainak szíveit édes örömmel töltötte, rokon érzelmeire hevítette. Miszerint a már országos eszmévé vált, s egy boldogabb jövővel kinálkozó egyesülés elfogadása, s annak tetőleg valószínűsítése ezen közgyűlés által egyértelműleg és annál örömezebb elhatározattal: mivel már magának a felállítandó iskolának egyházkerületileg elfogadott alaptörvényéből s szabályaiból, és azon intézkedésekéből, miszerint az iskola felállításához kétszáz vagy több pengő forintnyi áldozatokkal járuló honfiaknak és leányoknak mint alapító pártfogóknak, minden különböztetés nélkül az iskola dolgaira némi befolyás és előjogok engedtetnek, világosan kitűnik: hogy az érdekelt pesti ref. főiskola eszméje, már a felszólítást megelőzőleg is az áldott egyesülés magyát érlelvén, magára a hely. hitv. felekezetre szorítva nem volt. Annál fogva jelen végzés kiadása (mellynek különben hírlapokba iktatása is ezennel elhatározott) s a választmány jegyzőkönyvének szükséges értesítés végett hiteles másolatban s egész terjedelmében leendő közlése mellett, a felszólító nemes grófok mint fő felügyelőnek az e kerület nevében válaszul iratni rendeltetik: hogy mivel a középponti reform. főiskola felállítására megkezdett lépések után, a tisztelt grófnak egyesülési felszólítása több hónapok mulva történvén, ez okból az aláírásokat „egyesült avagy egyesítendő” iskolai cím alatt többé megindítani nem lehetett: annál fogva a már különben is nyomtatásban szélbe küldött felszólító levelekben, aláírási íveken, és adakozó könyvecskében kitett „pesti reform. főiskola” czime alatt fognak a segedelem gyűjtések folytatni, mind addig: míg nem ezen főiskolának az ágostai testvér-felekezetével leendő valószínű egyesítése, annak részéről is határozottan és tetőleges részvétellel kijelentetik. Minthogy pedig ezen tanítói intézet létrehozása az alapítóknak engedett pártfogói befolyás alapelvűl indulyán ki: ahoz képest az iskolai oktatások (kivéve a vallás tanítás) nem csupán a két felekezet egyedeiből sor szerint, avagy két részről összetendő pénzerő arányához képest (melly mellett a felekezetiesség választó fala mind végig megmaradván, valószínű egyesülésről és egybeolvadásról józan fogalom sem lehetne), hanem megkötöttség nélkül az alapítók (egyesek vagy községek) szavazati többségével, az azon hivatalra megkivántató jeles tulajdonokkal bíró bár mi vallás egyedei közül szabadon lesznek választandók: ahoz képest világosan kijelentetik, hogy a tisztelt gróf által csak általában és feltétlenül indítványozott iskola-egyesítést ezen e kerületi főtanács a most kifejtett sarkalatos és változhatatlan elvek épen tartása mellett kívánja érteni és elfogadni. Megemlítvén az is, hogy az iskolai választmány igazán igen észszerű s közakarattal elfogadott javaslatához képest, az általa kitűzött és vezér elvekkel kísért jutalom-kérdésre, melly magyar- és német hírlapokban hasonlóul közöltetni fog, hazánk körülményeihez alkalmazva kidolgozandó s megállapítandó korszerű és lehető legjobb tanítási és nevelési rendszer fogván az iskolába behozatni: ez által oda is irányoztatott: hogy a két evang. felekezet pesti főiskolájának nem csupán anyagi s mintegy kereskedési, hanem erkölcsi és szellemi tekintetből is leendő egyesítése által előre magva hintessék el a két testvérfelekezet annyira ohajtott s időtől várt teljes egybeolvadásának: mellyben most ezen kerületi főtanács, mint az egész magyarhoni hely. hitv. felekezetnek nem képviselője, nem is cseszkedhetik. Ezekhez képest a felszólító nemes gróf ezen közgyűlés által tisztelettel és őszinte bizodalommal viszont felszólítatik, hogy jelen határozatunkat s ezzel közlendő irományokat az illető egyházkerületi gyűlésekben avagy conventen tárgyalatás alá vétetvén, az iskolai egyesítésnek az előadott módon, és értelemben leendő jóváhagyása esetére, magok kebeléből is egy teljes hatalmu választmányt a végre kinevezni méltóztatassanak: hogy az magát a már fönálló iskolai választmányhoz esatolván, az üdvös ezél gyakorlati kivitelében azzal kezelt fogva munkálkodhassék: megkérvén a tisztelt főfelügyelő ur, hogy a választmány kinevezéséről, és minden a fenforgó tárgyban hozandó határozatról e kerületi, s egyszersmind választmányi elnök mlgos gr. Teleky Sámuel urat azonnal hivatalosan tudósítani méltóztatassék. Feljegyzette Bajkay Endre a tisztelt egyházi kerület világi főjegyzője.

△ Eger nyárelő 25kén. Áprilisi gyűlésünk óta két hónap folyt le, heves mozgásokhoz lévén szokva, mindenkinek visszatetszett ez időközi csend: mondhatnám hasonló ama csendhez, melly a lecsilapult tűzokádó környékén tanyáz, figyelemmel várván mindenki, ha új veszélyre repeszi e fel tölcseréit, vagy örökre kialudt. Politikai világunkban a különféle elemek létezését tudván, a vulkán e kialvásához hasonló örök csendet senki sem várt; zajgásra igen, bár nem nagyra, mindenki számíta, főkép midőn a kitűzött időre a nemesség szép számmal gyülekezni látá. Mi lehetett pedig oka e mozgalomnak? ez tör ama kérdés: melly két hónap óta sokaknak fürta oldalát s melly a mult február és áprilisi gyűlések érvényessége tekintet-

tetéből támasztható kérdés. S csakugyan mint várni lehetett, t. másod alispán ur elfoglalván elnöki székét, alig köszönté a RR., már is egy t. bíró ur amaz említett gyűlések érvényességét kétségbe hozá. Nagy volt a mellette harczoló száma és köztök meg egy olly érdemes ur is, ki ama gyűlésből megrendelt küldöttségben tetőleg részt is vön. Azonban emlékezetbe hozatván a mult évi zavaros gyűlés, mellynek érvényessége mellett épen azok harczoltak, kik a mostaninak érvénytelenségét sürgették: tekintetben vévén továbbá azt: hogy egy törvénytelen alkotó részektől álló gyűlést törvénytelennek mondani nem lehet: megfontolván továbbá azon kétségbe esett elvet: miszerint pálczat törhetvén maga fölött a közgyűlés, a pártok erejéhez képest törvényes lehet ismét holnap azon gyűlés, melly ma törvénytelennek mondatott. S hogy ez, mivel nagy részben végre is hajtattak már ama gyűlések rendeletei, practice ki sem vihető, ezeket mondom tekintetbe vévén a KK., a tisztelt elnök ur kénytelen volt kimondani a többséget, mire az indítványozó rész e kérdés további vitatását elállott. — 2or Ö fölsége a vegyesházassági kérdés miatti ingerültség megszüntetésére, Pesten minél előbb tartandó országgyűlése végett megkérvén rendeltetett. — 3or A takaró rész a tavalyiban határozatván meg, több rendű KK. leiratok olvastattak fel, és ezek egyikének következtében, mellyben ő fölsége az illető folyamodók kérésére a t. B.M. öszvege ellen indított csödületi pört felküldetni rendeli, ő fölségéhez fölírast tenni akkint rendelték: hogy mivel a legujabb törvények, a csödületi pörökre nézve bár milly szín alatt költ bírói parancsnak is helyt nem engednek; a TT. KK. e jelen k.k. leiratot e törvények értelmével meg nem egyezőnek találván, e részbeni aggodalmukat most és jövőre megszüntetni kegyeskednék. — 4or Igen élénk vitára nyujta még alkalmat, a mult áprilisi közgyűlés által kinevezett küldöttség némelly tagjainak azon levele: mellyben a küldöttség elnökét, tiszteinek teljesítésére utasítatni kéri. A dolog, mint a kétfél előadásából kivehetem, ebben van: a mult áprilisi gyűlés alkalmával történt kihágások kinyomozására lévén kinevezve a küldöttség, a kitűzött napon összeült, s előre mint szokás meghatározván egy értelemmel a kérdő pontokat s már tanukat is hallgatának ki mind két részről; de midőn az egyik részről, ismét számos új tanuk jelenték magokat, nehogy a küldöttség feladatának bevégezése hoszas időre haladna, sürgették némelly tagok: miszerint ezek ne a már eleve meghatározott, hanem rövidebb kérdésekre fogatnának, és innen eredt az elnök urnak ama tagokkai meghasonlása, és innen a szóban levő vádlevél. Ennek következtében a ritka miveltségű küldöttségi elnök ur, törvényes nézeteit, és törvényeken alapult ingatlan elveit előadván, minden erőlködés ellenére is részére hajlott a nagy többség, és a panaszló küldöttségi tagok oda utasítottak, hogy bármilly számos tanuk kihallgatásában, egy levén a tárgy, de a körülmények sem kívánván más kérdő pontokat, magát a már eleve megállapítottakhoz tartsa. — Nem említvén itt a még fenforgott magányos ügyek hosszú sorát, csak azon megjegyzést teszem az általam felhozottakra: hogy már mind ez örvendetes eredmény az igazság érdekében; de azon még inkább nem örvendeni nem lehet, hogy az értelmesség e jelen gyűlésben, kortes nélkül is ki tudta vinni az érdemlett felsőséget, és beteljesedett a koszorús Horácznak magasztos érzettel irt mondása: Vis consilii expertis mole ruit sua: vim temperatam Di quoque provehant in majus. etc. Mi több alig küszöböltvén ki — örökre e? még kétséges — ama hétféjű hydra a kortesség, már is a bekesség anyala lebeg felettünk, s hogy hová hamarabb le is szálland közinkbe, a reménydus előzményeket látva bizton reméljük. Minek zálogául nemesak a Rofi gyűlésből, hanem termünkben, egy derék férfi ajakairól is hallám már elhangzani azon nyilatkozást: miszerint ha kortes leendő soha nem megy gyűlésbe. S ismét hallottam egy másikat, ki eddigi feszült állásunkat, bár maga is elég részt vön benne, elég őszinte volt a korteskedésnek tulajdonítani. S belőlünk most, kik eddig is hön osztozánk az igazságos nézetben, a multa vissza tekintve, azon keserű sóhaj török ki: valjon nem jobb lett volna e addig is az értelmesség utján köszörülni ki a velemények csorbáját, mint okok helyett a korteseket élével szorítani az igazság mérlegébe? kikre ügyeinket, mint a hajdúra a harangöntést reá bizván, sokszor oda juttottunk, hová nem is akartunk. Pedig nem kétlem eddig is átláttuk, hogy a kortesség legtöbbször az indulat gyáva fegyvere: tudtuk miként a kortes párduczoz hazafaktul vezetve is, nem más mint Koriolan hada ősi tűzhelyeink ellen, nem más mint a nép akaratjának nemzeti színű köntösébe burkolt kísértet a kényuraság.

E. J.
 Esztergom, nyárelő 23kán. Nyárelő Sán és utána következő napokon (18kái) tartatott tek. ns Esztergom megye törvénytésékén Packh János, primatialis építész 1839 évi october 9kén Ribe István elbocsátott közkatona által rablás végett történt meggyilkoltatása miatt indított bünpör bevégeztetvén, az első rendű alperes, Ribe István az előre eltökélt szantszándékos, fortélyos és rettentő vadsággal végrehajtott gyilkossága s rablása (rablott pedig a meggyilkolt Packh építész hálószobájában egy száz forintos banknotát, 26 aranyat, ezüst pénzt, arany orákat és szelenczékét) miatt megérdemlett büntetésül és másoknak rettentő példájára az akasztófán szenvedendő halállal az élők számából kitöröltetni iteltetett: a

második rendű alperes János építész özlöttatván, mint a szelenczék és orák felmentetett; végül Packh János (Packhné szőlő nélküli vad alá nem fölmentetett. Szentgály Ferenc védelmezés Packh nevezetes pörhez fölperes Esztergom letet a t. kir. tábla B. Komáromból a következőkényére, mellyben eszékre utasít, miú szerint is mindig tartott. b) Megyei mindedig választások közé szmeretes 12 pont veslatokkai szalybe cath. és pva remélhetjük, kezek között van mártoni helyettes lenmondó levele, B. Zs. t. aljegyző közgyűléseni tárgyornak és megmany neveztetett ivatek, s a résznapja julius 13k tartatandik.

Kezskem te, a Pest megye két ollyatén, már rakban a pesti szolgáltak. Ugy kezdve mutató tá m. t. 3ik sz. a. irományok 1749 sz. a. Haborukra m. t. 7ik sz. a. rendeletek, hely müek p. o. határ mába beköve p zőkönyvek 1591 t.; c) az adó, a 1600tol m. t.; d) vek 1746tol, mel jegyzőkönyvek venszéké alatt lan változás alá hatóság előtt, 1835ig — mivel azóta pedig ez könyvek (Cur zőkönyvei 1770 a tanács és fel l) adó öszveir hagyatott, de somnan jött le gános családok megvizsgált sz dig vannak: 1 9ik pontig való a Levatákról vatalbelieknek tudósításokról tárnok ugyan nem adatott, tást vivó t. al mulhatatlanul vezte, de a ki rostálgatva sz szil kegyed ró lenség volna, egyének szem tében pedig h rint, minő ja ertekezést ki szágos bajról ségü közönsé igen fontos é nevelés végre suk „a test s nem elégtvé segeit is kes polgári tisztv

második rendű alperes Krotky Mária, a meggyilkoltott Páckh János építész özvegye, a gyilkossal egyetértésről helytelenül vádolva, mint ártatlan, a zár alatt lévő elrablott pénzek, arany szelencék és órák tüsténti visszajárulztatásával, a vád terhe alól felmentetett; végre a harmadik rendű alperes Lachmayer Theresia (Páckhné szobaleánya) is . . . egyetértésről okadat és próbánélküli vád alá nem lehetvén vonatandó, attul, mint ártatlan, szinte fölmentetett. — Özvegy Páckhné ügyvéde, nemes és nemzeti Szentgály Ferencz ur, öt mély belátással s jogászai ügyességgel védelmezés Páckhné asszonyság neki igen sokat köszönhet. — Ezen nevezetes pörhöz tartozó irományok majd 400 ivre terjednek. — A fölperes Esztergom megye főügyésze a fölmentettek nézve az ítéletet a t. kir. táblához hívta föl.

⊕ R. Komárom f. hó 21-én tartott évnegyedes közgyűlésünk-ből a következőket emelem ki: a) nm. h. tanácsnak azon intézményére, melyben egy bizonyos fenforgó elkülönözési pert az úri-székre utasít, miután e nemű tárgyak megyénkben szokás és törvény szerint is mindig t. széke folytak és végeztettek, felírati határozatott. b) Megyei pécsetünk köriratának magyarosítására nézve mindaddig válasz nélkül maradt kívánatunk újabb is az orsz. utasítások közé szoroztatni határozatott. d) Szatmár megye ismeretes 12 pontjainak korszerű kidolgozása s még más üdves javaslatokkal szaporítása egy jeles választmányra bízott, melybe cath. és protestans lelkészek is soroztatnak; minél fogva remélhetjük, hogy a népnevelés ügye megyénkben is megáldott kezek között van. e) a marhahus 14król 13ra szállítatott. f) Szatmári helyettes főpátnak vegy. házassági intézkedéseinknek elmondó levele, a „non obstantibus” elve szerint felretétetett. g) B. Zs. t. aljegyző előadására Fáy Andrásnak az indítványok más közgyűléseni tárgyalását illető indítványa elfogadtatott. h) Fekete Gábornak e megyében is honosulni akaró társaságára nézve választmány neveztetett, mely 10 p. ftjával 200 részvénynek nyitott aláírási íveket, s a részvényesek által e részben tartandó közgyűlés határnapja július 13kára tűzetett; jövő közgyűlésünk pedig october 4kén tartatandik.

25.

küldöttség
mely tagok:
videbb kér-
tagokkali
következ-
nézeteit, és
ölködés el-
küldöttségi
lgatásában,
kérdo pon-
Nem emlit-
csak azon
mind ez ör-
inkább nem
ben, kortes
eljesedett a
consilii ex-
in majus.etc.
ama hétfeju
tünk, s hogy
előzménye-
gyűlésből,
elhangzani
megy gyű-
ásunkat, bár
teskedésnek
nk az igaz-
sójaj török
g utján kö-
a korteseket
mint a haj-
hová nem is
a kortesség
a kortes pár-
nada ősi tűz-
ti színü kön-
E. J.

ana követke-
gye törvény-
ber 9kén Ri-
éndt meggyil-
lént alperes,
télyos és ret-
rablott pedig
orintos bank-
czéket) miatt
ára az akasz-
ni ítéltetett: a

Kecskemétről M. S. urnak (Vége.) A levéltár külső szerkeze-
te, a Pest megyei formájához hasonló, minthogy ezt a mostani formába,
két ollyatán, mar most tanácsbeli egyének rendezték el, a kik ifjabb ko-
runkban a pestmegyei levéltár mellett mint gyakornokok több évekig
szolgáltak. Ugymint: Iső szám alatti osztályban a végrendeletek 1653-tól
kezdve mutató táblával. 2ik sz. a. A törvényes irományok 1671-től kezdv.
m. t. 3ik sz. a. A polgári irományok m. t. 4ik sz. a. Az árvákat illető
irományok 1749-től m. t. 5ik sz. a. Biztosi irományok 1780-tól m. t. 6ik
sz. a. Haborukra, s más köz hazai czelokra tett segedelmezések 1633-tól
m. t. 7ik sz. a. Gazdasági irományok 1807-től m. t. 8ik sz. a. Felsőbb
rendeletek, helybeli rendszabások 1690-től m. t. 9ik sz. a. Elegyes czi-
műek p. o. határbeli villongások, relaxaták sat. 1626-tól m. t.; könyvfor-
mába bekötte pedig egy vagy több évekre vannak: a) a tanácsí jegy-
zőkönyvek 1591-től kezdve m. t.; b) a bírói jegyzőkönyvek 1759-től m.
t.; c) az adót, árendákat s egyéb köz költségeket érdeklő lajstromok
1600-tól m. t.; d) az örökös fővállásokat magokban foglaló jegyzőköny-
vek 1746-tól, mely az előtt a tanácsban jegyeztettek be m. t.; e) uriszeki
jegyzőkönyvek 1732-től 1835-ig, mivel az előtt a város urí hatóság tör-
vényeszeke alatt nem volt; azóta pedig egy, talán ország szerzte, hallat-
lan változás alá esett m. t.; f) szinte az uriszéken, mint főbenjáró
hatóság előtt, a tanács közbenültével lefolyt fenyítő perek 1732-től
1835-ig — mivel azelőtt, a vérhatóságot maga a tanács gyakorlotta —
azóta pedig ezt is a tettes megye vette által; g) hirdetvényi jegyző-
könyvek (Currentales Protocoll.) 1600-tól m. t.; h) vásári bíróság jegy-
zőkönyvei 1770-től; i) be jegyzőkönyvek (Exhibitorum Protocoll.); k)
a tanács és felsőbb helyeken is lefolyt polgári rendes perek 1750-től;
l) adó összeváltási táblák; m) város levelezései 1690-től; n) el-
hagyatott, de a beadó fél bátorságára betett folyamodások; o) má-
sonnan jött levelek, kiadott attestatumok párjai sat.; p) némely ma-
gános családokat érdeklő oklevelek sorise 1765-től; q) a lefolyt s
megvizsgált számadások évenkénti csomóji. Különös Regestrumok pe-
dig vannak: Iör a Testamentonokról. — 2or a 2ik számtól fogva a
9ik pontig való irományokról név szerint — 3or a folyó perekről — 4er
a Levatákról — 5or az időnként beadott folyamodásokról — 6or a Hi-
vatbelieknek kiadni szokott kiküldtetésekről, és általuk beadott
tudósításokról (Escontro). Rendes és különös fizetéssel ellátott levél-
tárnok ugyan nincsen, mivel a város kérésére a felsőbb helyek által
nem adatott, hanem az 1838. évi tisztújítás alkalmával, a tisztújít-
ást vivő t. alispány ur, által látván, hogy a mellé egy állandó egyén
mulhatatlanul szükséges, egyik írkokot tiszteletbeli levéltárnoknak ki ne-
vezte, de a kinek szorgalmáról, jelleméről sat. akár dicsérgetve akár
rostálgatva szólni, Hirlap utján nincsen a helyén(?). Végre azt is fölte-
szí kegyed rólam, hogy Kecskemét belszerkezetében, ha mi rendet-
lenség volna, nem halgatandom el. Erre nézve nyilvánított, hogy az
egyének személyességét érinteni nem kívánom, a hivatalok szerkeze-
tében pedig hogy különkülön a korkivánata — s munkák aránya szer-
int, minő javításokat ohajtanék, ez, egy egészen külön és hosszas
ertekezést kíván; itt tehát szólhatok áltjában egy közönséges és or-
szágos bajról, melynek Kecskemét is, valamint minden nagy népes-
ségi közönség alá esik. — A Világ 40ik száma alatt t. Abauj megyéből
igen fontos és országos figyelmet érdemlő tudósítás van közölve a nép-
nevelés végrehajtóirul vagy tanítókrul, melynek egy helyén ezt olvas-
suk „a test szükségéi mindig szigorúbbak, mint a léleké, ha ezek ki-
nem elégítvék, a léleknek békét nem engednek, és hivatalos köteles-
ségeit is kész ennek a safarkodó egyed fölaldozni. — Honunkban a
polgári tisztviselőkkel is, mint az igazság kiszolgáltatóival, s a törvény

végrehajtóival, így, sőt (lehet mondani) még rosszabbul áll a dolog,
mind munkáik halmozottságára, s ehez meg kívánató természeti idejök-
re, mind élelmezésükre nézve; — és azon hajdani szokás, midőn sorban
következve akárki is lehetett bíró, ha javakkal bírt; a mostani tetleges
számítást kívánó, bajteli korrall, melyben csak a kiműveltek állhatják
ki a sarat; koránt sínes egyensúlyba hozva. Holott eredetileg minden
közársaság azért állott össze, hogy külső belső bátorsága és a
közigazság kiszolgáltatása biztosítassék. Országunknak csak katonai
lábon állott régiebb századjaiban egy két főbírák lóhatón is elvégez-
ték az igazság kiszolgáltatását; de most száz meg száz annyian, éven-
ként ülve sem felelhetnek meg annak idejében minden bajoknak. Hol
van az a törvényszék mely elmondhatná, hogy egy évben több ügyet
végzett el, mint a mennyi ugyan abban keletkezett? — hol az a megyei
vagy nagy városi bíró, a ki a leglelkesebb iparkodása mellett is, az
év végével megmutathatná, hogy minden azon évben reá bízottakat tö-
kéletesen el intézhetett? — és ezek keserítik leginkább az igaz lelki és
teljes iparú előjárók lelkét, ha látják, hogy magokat egészen fölál-
dozva sem végezhetnek el a maga idejében mindent; s e miatt a hátra
maradtak panaszkodásinak, vádoskodásinak folyvást ki tetítvék! — Az
alapos ok pedig ott fekszik hogy honunkban, a tisztviselők szá-
ma a bajok számaival, s azokra meg kívánató idővel, nincs kellő arányba hozva. — Mellyre még az is sujt, hogy hi-
vatalos köteleességekre nem is szentelhetik minden idejüket; mert elég-
telen fizetések miatt, magok és családjaik el tarthatására, melék ipar-
ját is gyakorolni kénytelenek. — Üdvteljes újabb törvényeink az
enyim és tiéd biztosítására, fölállítak a mező rendőrséget — a választ-
mányi, a vásári bíróságokat, — a több munkával, de annál nagyobb
pontossággal járó csődületet, a váltók körüli némely foglalatosságokat,
és ezekre még az idő határokát is ki szabták, de hogy ezek, a már ed-
dig is meg halmosodott bajok közt, a kívánt pontossággal végre is haj-
tathassanak, a tisztviselők nem fényűző, hanem csak tisztességes é-
hetősöknek s a physical idők aránya ki dolgozását még csak a jó-
vendőtől remélhetjük. Kecskemétre nézve különösen csak néhány vo-
násokat hozok föl. Ez előtt száz, két száz évekkkel, a mint régi jegy-
zőkönyveink bizonyítják, a városnak felényi, sőt harmadrésnyi nép-
essége mellett több előjárói voltak mint most, mert 24 tanácsbeli-
vel is el volt látva; pedig minden nagyítás nélkül állíthatni, hogy most
van száz annyi dolog! — a régi tanácsí jegyzőkönyvek tíz s tizenkét
lvnyiek egy évben; most 150 s 180 ivekre terjednek! — Kecskemétnél
csak annyi tisztviselői vannak, mint szomszéd felényi vagy harmad-
nyi népességű szinte szabad városoknak! — a főbírói szék! — (mely
ittén már századon túl egész nyilvánossággal, — az a
terembe beférhető, és sőt város több rendbeli ügyes ba-
josok, minden ügyvédeknek sőt más tisztos emberek-
nek is, kiknek be menni tetszik, hallatokra és jelenlé-
tek alatt tartatik) kötelese elvégezni — ezen nagy és élénk népes-
ségnek minden kisebb ügyeit, a tyukláb töréstől kezdve 500 vftig pe-
dig hetenkint 3 nap tanácsí gyűlések is tartanak, és így, egy héten
csak 3 napja marad! — Ugyan ennyi marad a tanácsbelieknek is a sü-
rű előforduló, néha öt, hat mértföldnyi úttaljáró határ villongások; —
rendőrségi kihágások; — a közel 12 — mértföldnyi birtokait körül fogó
határjárások; — pusztai s városi több rendű összeváltások; — választ-
mányi és vásári bírások; — minden peres ügyeket megelőzni szo-
kott egyeztetés próbálások; — közgazdasági ügyek; — építési ren-
dezések; gyakori vidéki küldöttségek; — számos bírói foglalatások, és
több e féle eseteknek el intézésére, és ezekről való tudósítások kidol-
gozására. Illy tömeg, politikai, gazdasági, törvényes, sürű levelezési, szer-
ződési stb. ügyeknek részint föltételére, általánban pedig bejegyzésére s a
számadások rendbehozására, csak két fő, és a bíróság mellé rendelt egy
aljegyzők vannak. — Egész városra nézve továbbá két alpenztárnok van,
egyike a puszták apró részekre osztott földek árendáinak, a városi és
válsági adónak; másika a királyi és megyei adónak beszedésére, minde-
nye mintegy 6000 s hat ezer családfelel. — Mellyre, hogy ha a kive-
téseket vagy rovatkulcsnak telutó hóban szokott leküldetését; — e szer-
int az egész városi járandóságok egyes kidolgozására, egyes neven-
ként a nagy könyvekbe való bejegyzésére szükséges legalább is 6 hét
időt; — a többnyire egyszerű lakosoknak sok idővesztéssel járó szokott
pénz leolvasgatását, quartély tartások, forspontozások, sófúvarok, külön
czédulákrul kellő beszámítgatását; adó-könyvecskéjék a nagy könyvvel
való összevetését, és az ezek után megállapíthatott befizetéseknek, mind
az adó nagy könyvébe, mind a fizetőnek kiskönyvecskéjébe, mind a be-
szedő naplójába szükséges beirogatást kellő figyelembe vesszük; igea
biztos számolás utján, által láthatni, hogy ha az adókat szünet nélkül is
folyvást tolongva hordanák is, a bevételre, nincs elég physical idő, és é-
venként így is alkalmasint 1/4 résznek ki kellene maradni. — Hát még a
midőn a nagyobb részt folyvást sarkalni és erővel is hajtogatni kell! —
pedig pecunia est nervus rerum gerendarum! — Olly halmos ügye-
ink, olly tömeg jegyzőkönyveink, illy kiterjedt levéltárunk, olly számos
tanuhallgatások, kivonat és passus írások — hivatalos munka letisztázá-
sok közepette valamint ez előtt két századdal a bírói és jegyzői hivatal
mellett csak két fizetéses írkok van — és ezeknek is egyike, elkerülhetetlen
szükségből, a levéltárnoki jegyzéseket is viszi — és a pénztárnoki hiva-
tálnál egy. — Csak a tiszti ügyészi, főpenztárnoki, közgyámtyai, biztosi,
quartély és őrmesteri hivatal az, mely a maga dolgát, a maga idejében
alkalmasint elvégezheti. — Nincs tehát polgarmesterünk, a ki a tanács
és a választott közönség néha különböző eszméit összeegyeztetné; nincs
kapitányunk a ki a ki számtalan apró bajokat elintézné; a nagy kiter-
jedésű, de számtalan apró részekre osztott birtokunkhoz képest nincs e-
legendő földmérőnk, nincs a végre különös fizetéssel ellátott levéltár-
unk; nincs expeditoink és rendes cancellariánk; nincs adóhajtó, és
azt végrehajtással bevehető hivatalunk! — Nem a városi kisebb vagy na-
gyobb rang kívánja meg a számosabb tisztviselőket, hanem a dolog; a
lábbal meg nem egyező eszima pedig, égető fájdalmakat és tántorgó lé-
péseket okoz. —! — Uraim! tegyük szívünkre kezünket, és ne kívánjunk
halandóktul isteni erőt! — Ime ugy irék, a mint van, nem ugy a mint kel-
lene lenni. Egyébiránt kegyedet, mint a nyilvánosság hő barátját különö-
sen tisztelem. Kecskeméten nyárelő 6kán 1841. Csányi.

*

Ör. Mária Theresia által eszközölt királyi egyetem ismételi felállítására emlékeül a királyi egyetem templomában június 25-én isteni tisztelet tartatott; azután az egyetem terében számos gyülekezet előtt Virozsil Antal a természet és nyilvános hazai törvény tanítója ékes latin beszédet tartott. — A dicső Királynénak koronázása ugyan e napra eső ünnepét sok helyütt megülé a pesti polgárság. — Az ágostai vallásu evangélikusok gymnasiumában a felévi nyilvános vizsgálatok június 26-ától július 4-dikig foglalkoztatni. Igen különösnek látjuk, hogy az elősorolt elemi tanítványok közt a „tótoskola“ czim alatt a tót nyelvtanítása midőn megemlítetik, a magyar nyelvről akkor szó sem tétetik. — A nyilvánosságának egy kis példája: a naphősége elül a „Gambinus“ hozbetérven, midőn a pinczért gyors és pontos szolgálatra — tréfabul az újsággal fenyegetvén tapasztalando hanyagságáért — jatenők oly megelőző udvariassággal forgottak körülünk, hogy mi velük tökéletesen megelégedhetünk. Még csak veszekedő dorbézoló kőborlókra nem hatott a nyilvánosság vesszeje; ezek folyvást lezundokabb viseletükkel nyugtalanítják a békén nyugvókat; jelesen máj 1-én 1 órakor jun. 28-án iszonyú láma riaszta fel álombul és ki gondolta: hogy a két egymást legaljasabb nevekkkel illetők — a mint hat utczára hangzó lármájokból nyilván kivehetők — egyik báró, a másik pedig kir. hivatalbeli volt, kiklétöket teletorokkal kiáltóván egymásnak. Uraim! ez illetlenség!!! — Junius 27-dik estvén Kossuth Lajost a pesti ifjuság éjjeli zenével tisztel meg — Széchenyi István gróf legújabb munkáját „A keletnépe“ annyira ragadják, hogy egy ifjú, kinek megvásárlására pénze nem volt, ismerősét azon nyomos okkal kényszeríté pénzadásra: „hogy ha meg nem vehet és nem olvashatja, megbolonduland.“ — Kubinyi Móricz, az uszóiskolában miután mestere leereszté a kötélről, nem hogy fölöltözködött volna, hanem az oskola elején ismeretlen emberek közé vegyült a lépcsőkön. Innét, ambar semmit sem tudva uszni, neki rugaszködék a viznek jobbra a talpak felé s miután egypár rántást tett volna kezével, elmerült. A jelenlévők azt gondolák, tréfá; de miután a dolog komolyságáru meggyőződtek, mindent megtönek mi csak lehetséges volt. Azonban süktelen vala minden iparkodás a szegény ifjat elő nem lehet vonni a talp alul. Szomorú leczke a vakmerősködésnek, valamint ko nolyan lntő, hogy rendez tartozik senkit szabadon be nem bocsátani, még az uszóiskola tükrebe is míg a viznek teljesen ura nem let. Azt sem kell feledni, hogy a rendnek nem annyira a papiron mint az emberek lelkületében kell lenni. Egyébiránt az illy szerencsétlenség további elmellözése végett a viztér négy oldalai fenekig — minek már régen megkellett volna történnie — körül léczertetik. — Jogtalanok megfektése (Világ 51-dik számban 1. Mert világ nélkül makacssági itéletet nem hozhat. — 2. Nádori, báni, főpapi adomány beiktatásánál. — 3. előfiségi javaknál nem a házasság által törvényesített 1. szülött hanem az első szülött tekintetik ilyennek. — 4. Végrendeletben. — 5. A tanuk hitelesítések. — 6. Ha magán, pecsét alatt történt. — 7. Ha a magán pecsétes örökbevallásra királyi jóváhagyás adatik, az eladó utódira zálog, — a királyi ügynökre nézve örökbevallás a magán pecsétes örökbevallás. — 8. A hiteles helyek és személyek szemmértékből határozatlan meg az életkort anyakönyv hiányában, lehet, hogy kisebbre teszik az életkort. — 9. Az ország bárói elsőbbségűek a született grófoknál — hercegeknél — a m. testörző kapitányság az ezredességnél. — 10. Az elsőkött jobbágy javaiban a helység örökül. — Pukolay köz s váltójogi ügyvéd.

Buda jótékony nő egyesület. Méltóságos némai és végverekényi báró Baldaccy Antal ur a budai sinlök intézetében egy beteg ágyat 1000 pengő frttal alapítani, s arról szóló alapítványi levelet s attul járó hatszázévi kamatot is előleg félévre az alább irt kezébe nyújtani kegyeskedék. Melly nagylelkű alapítványaért a szentelő emberiség nevében forró hála nyilvánítatik. Költ. Pozsonyban jun. 26 1841. Kulkey Henrik mint a fentiszelt egyesület titoknok.

Angol magyar intézet. Alólirtaknak szerencsésük van tudokra adni Magyarországot és Erdélyt minden természetűnek, hogy a fent nevezett s minap az újság levelekben közzétett intézet immár életbe lépett, s mind czélirányos rakhelyekkel a különb nemű termékek elfogadására, mind tapasztalt ügyességű egyénekekkel, az intézet dolgainak vitelére, ellévén látva, a legnagyobb természetűek kívánságának is megfelelni képes. Mi illeti a gyapju kezelését s ezzel öszvefüggésben lévő mindennemű munkálatokat, alólirtak e tekintetben Wintzitz Simonnak, egy e fakkban kijelent ismeretekkel bírós köztiszteletben álló férjfunak szolgálatit használandják. — Egyébiránt a fennevezett intézet hasznáinak nevelése, s az az iránti bizodalom megerősítése végett, alólirtak elhatározzák magokban, hogy azon természetűekre nézve, kiknek természetnyek arra nem is volnának alkalmatosak, olly rakhelyeket nyitandnak meg, mellyekbe az illy minőségű s itt helyben eladandó természetnyeket elfogadandják, s azokra a már tudva lévő arányban öt percentet előlegezven, a természetűt, nem kedvező kereskedési körülményekben, kedvezőbbek

bevárhatására képesítsék. Ezen esetben a feltételek következők lesznek. Eladási provisió, viz és tüzbiztosítás $1\frac{1}{2}\%$; raktár, mázsapénz, kijavítás, termék befogadás és kiadás 1% ; sensaria $\frac{1}{2}\%$ — 3% . Az intézet mint Londonban, úgy itt helyben is gondoskodni fog, a reabizott termékek mennél jutalmasab eladásáról. — Hogy végre a gyapjutermetűtök juhaik nemesítésében fáradozások teljes hasznát éldehessék, alólirtak rendelkezéseket tettek, hogy minden angolhonba küldendő gyapju itt helyben, a tulajdonos szeméi előtt sortiroztassék. — Az eladási feltételek olcsósága itt vagy Londonban, valamint az előlegezésekért járandó kamat csekélyisége, s azon kedvező körülmény, hogy alólirtak minden angol gyárhelyekkel szoros öszvekötetésben állanak s így a nyereséges eladásokat eszközölhetik, teljes reményt nyújtanak a felől, hogy a két testvérhon t. cz. természetűi, ezen intézetet tetteges részvételök s teljes bizodalomokkal tisztelendik meg. Pesten (régiposta utca Neumayerház nro 25) Gifford János és társai.

Felszólítás. Hazánkban az elhanyagolt műpar felemelésére egy Ipar egyesület van alakulásban, hogy a műparos néposztály hasznos ismeretekben részesíthessék, és népszerű nyelven irt tanúságos és a gyakorlati élet szükségéinek megfelelő munkák adathassanak ki. Az alakuló egyesület a „Világ“ szerkesztőségét is megbizá egy aláírási ivvel; melly bizodalommal megtiszteltetve érvén az alulirt szerkesztőség magát, ezennel t. cz. olvasó közönségét egész tisztelettel felszólítja, méltóztassék e nemzeti czélhoz szívesen járulni. Az aláírási iv rovatai a következők: 1) Rendes tag két pengő forinttal évenként az aláírástul hat évre. 2) Örökös tag negyven pengő forint tökével. 3) Alapító negyven pengő stot haladó tökével. 4) Szabad apró adakozás. A kiket tehát rokon érzet e czélra lelkesít, szíveskedjenek szándékaik iránt a szerkesztőséget tudósítani s a pénzt hozzája beküldeni; remélvén, hogy nem fog e szó végkép puztában elhangzani. — Egy uttal emlékeztetjük k. olvasóinkat, hogy a vakok intézete számára is birunk egy aláírási ivvel — mint már egyik számunkban említettök — és ez ügyet is kegyelő szíveikre köljük.

Világ és Ismertető szerkesztősége.

Igazítás: Legközelebbi „Világ“ lapjaink néhány példányá hibásan lön nyomva, jelesen a 203-dik lap a 202-dik lap helyén áll; ugyan azért azon kegyes olvasóinkat erre, kik illy példányt kaptak — nem levén képesek azokat jó példánnyal kicserélni — figyelmeztetjük. Ugyan említett számunk első hasábjának alulról 22-dik sorában az „első alispány“ helyett „másod alispány“ olvasandó.

Külföld

Németon. Legújabb Palmerston lord hansei városokkal kötött szerződést illetőleg nyilvánította, hogy azt nem ratificálhatja, minthogy a ministerium jelen körülmállások között olly kényes dolog iránt a felelőséget magára nem veheti. Ezen nyilatkozás igen nagy sensatit okozott, annyival is inkább, mivel a Brailából vitorlázó austriai hajó az angol kikötőből ismét kiigazított. — Brüsselen és Antverpiában nyárelő 7-ken és 8-kan ment végbe a követválasztás, és mind a két helyen a szabadelműek győztek. A ministerium, melly jelenleg a chatolicusokkal együtt tartott, most is esatát vesztett. Hiszik, hogy a francia szabadelműség szelleme, és a papi befolyás közt keserű harc fog támadni.

Egyveleg. Kölni hírek szerint a pápa újabb rendelete által kölni helytartóvá Iven kanonok nevezetett. Iven volt egyedül az, ki Müller kanonoknak vicariussá lett választása ellen protestált. Göttingában az idei tanulók száma 703, kik közül 211 külföldi, és ez utóbbiak között 99 törvénytannal vagyton. Majd nem egész Syriában pestis uralkodik, és különösen Beyrut, és st. Jean d' Acre-ben tetemes pusztitást tön. — Újabb hírek szerint nyárelő 2-kan Mehemed Ali részére a concessioikat magában foglaló fermán Alexandriába csak ugyan elvitetett: és most már csak az a kérdés, vajjon ha Mehemed Ali vonakodnék magát a portának alá vetni, ez utóbbi és az europai négy hatalmasságok mit teendének? ezen kérdésre, még a hatalmasságok megkérdezett képviselőik sem tudtak felelni. Beszélük, hogy Krétában a törökök megverettek. Romában várják miképen Mehemed Ali ó szentségének a pápának az alabastrom oszlopokon kívül sz. Pál egyház felépítéséhez, még egyéb érdekes régiségeket a pápa által felállított egyiptusi muzeum számára fog küldeni. — Temps hirlap igen rosszalja azon módot, mellyt a francia kormány az ismeretes levél ügyben, és Didier dolgában követett, s azt mondja: hogy a cagliari féle leveleket megkellett volna venni, hogy a későbbi vevő nyilatkozatát miképen 12,000 frankért is megkaphatók valának, holott előszer 200,000 frankot kívántak értük. A szerb kormány a bolgár zendülés okainak körülmállások leírását hivatalosan megrendelé, s részvétel gerjesztés végett a szomszéd hatalmasságoknak elküldötte. Paris erősítésén folyvást szorgalommal dolgoznak, a katonaság részéről 30 batalion veszen részt a dologban. E jelen munkánál a kőmivesek naponként 3. a napszamosok pedig 2 — $2\frac{1}{2}$ frankot szolgálnak meg.

Vége az első félévi folyamatnak.

Szerkesztő tulajdonos **Borsos.** — Nyomtatta Landerer Lajos

PEST

Szomb

TART
cséri czehek
és Világ. st
Franciaors

Hala
cs. kir. fels
órákor hama
ten jobb él
mezővárosá
ott fognak
tadni. A meg
jobbágyai i
kítül midőn
beknek mir
valamellyik
barmot. O
kel buzgan

Haza
egy izmos
tunk hazán
édes öröme
is élénk r
mert a külfö
egy száza
dolog néze
kezdének a
lást tetszél
szállást és
együttlét v
bebizonyita
közös fedé
állott a ny
hatásatul és
mellynek h
kezde nem
szötte viss
állapítja n
visszaélése
pések segi
szág egyi
sik végén
tiphoneival
ugyan hinn
dogítására
sálg fog m
jelszólul t
csak divate
csekély ré
nem nagy
válthatik. F
jövendő le
eddiginél
láthassa m
fegyverve
hajtott, an
eredménye
óta hazai
ráti, kiket
sem a haz
haladás ne
szükségei
özültek az
czaiban a
de mindig
gyobb rés
tott a nyil
a nagy na
kérelhetle
ragodó ön
az elmeső
neveltek
több sem
mellyen eg
gyek rosz